

บทที่ 7 สวัสดิการเด็กและเยาวชน

หัวข้อ

1. ความหมายของเด็กและเยาวชน
 2. ปัญหาของเด็กและเยาวชน
 3. ความสำคัญของการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน
 4. แนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน
 5. อนุสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน
 6. การจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนในประเทศไทย
- แบบฝึกหัดท้ายบท

วัตถุประสงค์

หลังจากที่ได้ศึกษาบทที่ 7 แล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายลักษณะขององค์การสวัสดิการสังคม ตลอดจนเกณฑ์ในการจัดและประเภทได้
2. อธิบายความหมาย หลักการและลักษณะของนโยบายสังคม รวมทั้งองค์ประกอบพื้นฐานของการศึกษานโยบายสังคมได้ อธิบายพัฒนาการและการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทยได้
3. อธิบายเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคมในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายฯ และหลักการวางนโยบายได้

สื่อการสอน

1. เอกสารคำสอน
2. PowerPoint Presentation

บทที่ 7

สวัสดิการเด็กและเยาวชน

จากคำกล่าวต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ว่า “เด็กวันนี้คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า ” และ “เด็กคือ อนาคตของชาติ ” คงจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชน ที่จัดได้ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญ เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์กลุ่มนี้จะเป็นอนาคตของประเทศ หากเด็กและเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี อย่างถูกวิธีและมีสวัสดิการที่ดีย่อมจะทำให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพ และพฤติกรรมที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาสังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ดังนั้นในบทนี้จึงจะได้นำเสนอเกี่ยวกับความหมายของเด็กและเยาวชน ปัญหาของเด็กและเยาวชน แนวคิดในการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน และการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของเด็กและเยาวชน

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เด็ก ” และ “เยาวชน” ได้ดังนี้

“เด็ก” ในความหมายทั่วไปหมายถึง คนที่มีอายุยังน้อย หรือบุคคลผู้มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์

อย่างไรก็ตาม ได้มีกฎหมายหลายฉบับที่ได้ให้ความหมายของคำว่าเด็กและเยาวชนที่แตกต่างกัน ออกไป อาทิ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ให้นิยามของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

“เด็ก” หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ให้นิยามคำว่า “เด็ก” ในมาตรา 4 ไว้ว่า

“เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส แต่มิได้ให้คำนิยามของคำว่า “เยาวชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ให้นิยาม คำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ในมาตรา 4 ไว้ว่า

“เด็ก” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และรวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“เยาวชน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึง 25 ปี

2. ปัญหาของเด็กและเยาวชน

สำหรับปัญหาของเด็กและเยาวชนนั้น มีหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาของเด็กที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมและจิตวิทยา ปัญหาเกิดจากพฤติกรรมของเด็ก เกิดจากความพิการหรือเกิดการสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ปัญหาเกิดจากตัวเด็ก หรือเกิดจากภาวะที่ร้ายแรงเกินกว่าที่เด็กจะทนได้ และปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพของเด็ก (Helen R. Jeter อ้างถึงใน ศรีทับทิม พานิชพันธ์ , 2535) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปัญหาของเด็กที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมและจิตวิทยา ได้แก่

1.1 เด็กถูกทอดทิ้ง ถูกทารุณ หรือถูกใช้แรงงานในทางที่ไม่เป็นธรรม

1.2 เด็กมีบิดามารดานอกสมรส

1.3 เด็กซึ่งต้องการผู้ปกครอง

1.4 การเจ็บป่วยของบิดามารดาเด็ก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพเด็ก

1.5 เด็กมีที่อยู่อาศัยคับแคบ

1.6 เด็กที่อพยพตามบิดามารดาไปในที่ต่าง ๆ เช่น แรงงานก่อสร้าง

2. ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของเด็ก เกิดจากความพิการหรือเกิดจากรีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ได้แก่

2.1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตร

2.2 ปัญหาการปรับตัวของเด็กให้เข้ากับบ้าน หลังจากออกจากสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กยูวอาชญากร

2.3 ปัญหาการปรับตัวเองของเด็กให้เข้ากับบ้าน หลังจากออกจากบ้านอุปถัมภ์อื่น ๆ และ

2.4 ปัญหาความพิการของเด็ก ที่ก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวของเด็ก หรือ ปัญหาใน

ครอบครัว

3. ปัญหาที่เกิดจากเด็กหรือเกิดจากภาวะที่ร้ายแรงเกินกว่าที่เด็กจะทนได้ ทั้งนี้อาจจะไม่ใช่สิ่งแวดล้อมภายในบ้านของเด็กเอง ได้แก่

3.1 ปัญหาด้านอารมณ์หรือปัญหาด้านพฤติกรรม

3.2 เด็กที่มีข้อขัดแย้งกฎหมาย

3.3 เด็กที่ปัญญาอ่อน

4. ปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพเด็ก ซึ่งอาจไม่เป็นปัญหาด้านสวัสดิการเด็ก หากปัญหานั้น เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่

4.1 ปัญหาการดำรงชีวิตนอกสมรส หรือมารดานอกสมรส

4.2 ปัญหาการเจ็บป่วยของเด็ก

4.3 ปัญหาการทำงานของมารดา

4.4 ปัญหาการว่างงานของบิดา และ

4.5 ความต้องการด้านการเงินของครอบครัว

นอกจากนี้ อุ่นตา นพคุณ (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาสวัสดิการเด็ก และการตอบสนองโดยองค์การเอกชน ได้แยกปัญหาเด็กเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่

1. เด็กที่สุขภาพกาย โภชนาการ และสุขภาพจิตไม่ได้ ถึงแม้ว่าทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ช่วยแก้ไขป้องกันปัญหา แต่ก็ยังมีปัญหาต่อไปคือเกี่ยวกับ การตายของทารก เด็กทุพพลภาพ และเด็กปัญญาอ่อน เด็กทุพโภชนาการ เด็กถูกทารุณกรรม และเด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิต
2. เด็กขาดการส่งเสริม และขาดการพัฒนาทางสติปัญญา การศึกษา และความรู้ขั้นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ได้แก่ เด็กที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน เด็กที่ลืมนั่งส้วม ออกกลางคัน ตกขี้ขี้ หรือไม่รู้หนังสือ เด็กที่ถูกใช้แรงงาน เด็กที่ถูกใช้แรงงานในอุตสาหกรรม และเด็กที่ถูกใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรม
3. เด็กที่ขาดผู้อุปถัมภ์ไร้ที่พึ่ง ได้แก่ เด็กกำพร้า เด็กอเมริกัน (เด็กไทยลูกครึ่งอเมริกัน ซึ่งเกิดจากหญิงไทยและทหารอเมริกัน) เด็กถูกทอดทิ้งที่โรงพยาบาล และเด็กเร่ร่อนจรจัด เป็นต้น
4. เด็กที่มีปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ เด็กที่ทำผิดกฎหมาย โสเภณีเด็ก เด็กที่ติดยาเสพติด และเด็กที่ถูกข่มขืน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนเร่ร่อนจ รจัดซึ่งจะเกิดผลกระทบเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาสังคมประเภทต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดให้โทษ และอื่น ๆ สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนเร่ร่อนนี้ โดยวิไลวัจส์ กฤษณะภุมิต และสุเกสินี สุภธีระ (2527) ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด: ศึกษาเฉพาะกรณี มีสาเหตุดังนี้

1. สาเหตุเกิดจากตัวเด็ก เช่น เป็นเด็กที่มีนิสัยชอบเที่ยวเตร่ร่อนนอกบ้าน ชุกชนดื้อดิ่ง เกียจคร้าน ทำงาน ไม่ชอบเรียนหนังสือ
2. สาเหตุจากครอบครัว เช่น สภาพครอบครัวแตกแยก เป็นต้นว่า บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง บิดาตาย หรือ มารดาตาย มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี บิดามารดาและสมาชิกครอบครัวมีการทะเลาะเบาะแว้ง ทำให้สภาพบ้านไม่น่าอยู่ จึงหาทางออกโดยการออกจากบ้านเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ
3. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม เช่น เพื่อนชักจูง ความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนไม่ค่อยดี ไม่ชอบเรียนหนังสือ ส่วนใหญ่เคยหนีโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นเด็กเร่ร่อนจรจัด

สำหรับในประเทศไทยปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศสมควรได้แก่ปัญหาเป็นการด่วน คือ ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาเด็กและเยาวชนเร่ร่อนจรจัด ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก กับปัญหาโสเภณีเด็กนั้น รัฐบาลสมัยนายชวน หลีกภัยดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาดังกล่าวถึงกับได้ประกาศเป็นนโยบายของประเทศ

3. ความสำคัญของการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน

ดังที่ทราบกันแล้วว่า เด็กและเยาวชนคือ อนาคตของชาติ เพราะ “เด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” เพราะฉะนั้นการที่ประเทศใดมีเด็กที่มีคุณภาพ และมีคุณธรรม ก็จะทำให้ประเทศเหล่านั้นเป็นประเทศที่เปี่ยมไปด้วยทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่า สามารถช่วยสร้างสรรค์ พัฒนาประเทศ นำพาประเทศไปสู่ความมีเสถียรภาพและความมั่นคงได้ อย่างไรก็ตาม เป็นการยากพอสมควรที่ทุกประเทศจะมีเด็กและเยาวชนที่เปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติที่พึงประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนเหล่านั้นอาจจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีผลต่อการเติบโตเป็น “ผู้ใหญ่ในวันหน้า” ที่พร้อมไปด้วยคุณภาพ และคุณธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชนนี้ เพื่อช่วยให้เด็กเหล่านั้นสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.พ.) ได้กล่าวถึงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนของประเทศไทยว่า ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและการจัดสวัสดิการเด็กมาช้านานแล้ว ดังจะเห็นได้จากมีการกำหนดนโยบายและแผนทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานั้น ก็ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและการพัฒนาครอบครัวเป็นอย่างมาก และมีการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนให้เด็กได้รับสิทธิและบริการขั้นพื้นฐาน

4. แนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชน

เด็กเป็นผู้ที่ยังเยาว์ทั้งในด้านความคิด การกระทำและประสบการณ์ ดังนั้นจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่สมควรได้รับการปกป้อง ดูแลและช่วยเหลือโดยมุ่งที่จะกำหนดวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.พ.)

แนวคิดต่อมาคือ เรื่องของสิทธิตาม “สิทธิเด็ก” ที่หมายถึง ทุกสิ่งที่ยุติธรรมและเป็นสิ่งเฉพาะตัวบุคคลที่มีหรือความสามารถที่จะมี ซึ่งตามประกาศสิทธิเด็กนั้น สิทธิเด็ก ประกอบด้วย 10 ประการด้วยกันคือ

1. เด็กควรจะได้รับ การเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง บุคคล หรือครอบครัวที่ให้ความรัก ความเข้าใจ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทุกด้านของเด็ก
2. เด็กควรได้รับอาหารอย่างน้อยที่สุด ตามความเหมาะสมแก่ร่างกาย
3. ควรมีการส่งเสริมสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก
4. เด็กควรมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม
5. เด็กควรได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย
6. เด็กควรได้รับการพัฒนาให้มีความสุขกับชีวิต รักษาเอกลักษณ์มรดกของชาติได้

7. เด็กควรได้รับความรู้ การฝึกอบรมเพื่อเป็นการเตรียมสู่การประกอบอาชีพ ตามความเหมาะสม กับทัศนคติ ความสามารถ ความสนใจ
8. เด็กควรได้รับโอกาส สามารถแสดงความคิดเห็นของเขา
9. เด็กควรได้รับการบริการขั้นพื้นฐานจากทั้งภาครัฐ เอกชน
10. เด็กควรมีโอกาสรับรู้ ปกป้องสิทธิประโยชน์แห่งตน

สำหรับสิทธิของเด็กโดยตรงนั้น อนุสัญญาว่าด้วยเด็กได้เน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2553) คือ

1. การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก การให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเรื่อง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่น ๆ ของเด็ก หรือบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสเท่าเทียมกัน

2. การกระทำหรือการดำเนินการ ทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก

3. สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม

4. สิทธิในการแสดงความคิดของเด็ก การให้ความสำคัญเกี่ยวกับความคิดเหล่านั้น

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนอีกแนวคิดหนึ่ง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กที่ได้รับไว้ และสำหรับประเทศไทยนั้นก็เป็นสิทธิเด็กที่ได้รับไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 (ดังกล่าวในส่วนต่อไป)

5. อนุสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

5.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

สมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติให้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2532 มีผลบังคับใช้เมื่อ 2 กันยายน 2533 ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เมื่อ 27 มีนาคม 2535 มีผลบังคับใช้ 26 เมษายน 2535 ซึ่งสิทธิที่เด็กพึงจะได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดพันธกรณีให้ประเทศภาคีสมาชิกคุ้มครองสิทธิเด็ก มี 54 ข้อและมุ่งคุ้มครอง 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิตและการอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง จากกฎหมาย สิทธิในการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2553) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สิทธิในการมีชีวิตและการอยู่รอด

เด็กทุกคนเมื่อเกิดมาแล้วจะมีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเกิดมามีร่างกายที่สมบูรณ์หรือไม่ก็ตาม โดยเด็กที่เกิดมาต้องได้รับการจดทะเบียนการเกิด มีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ ที่พักอาศัย โภชนาการและการบริการทางการแพทย์เมื่อป่วยไข้ โดยบิดา มารดา ญาติพี่น้องหรือรัฐ เพื่อให้อยู่รอดและเจริญเติบโต สิทธิในการมีชีวิต เช่น สิทธิรับวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ สิทธิที่จะได้รับอาหารในปริมาณที่เพียงพอและสะอาด สิทธิที่จะได้รับปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

2. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองจากกฎหมาย

สิทธิดังกล่าวนี้ เป็นสิทธิที่เด็กได้รับปกป้องคุ้มครองจากการทารุณกรรมทุกรูปแบบ เช่น

- การทารุณกรรมทางร่างกาย เป็นการกระทำต่อร่างกายเด็กที่เกิดจากการถูกทำโทษที่รุนแรงเกินไป ทำให้เด็กได้รับความเจ็บปวด เกิดบาดแผล หรือรอยฟกช้ำ เช่น เขียนตี ตบ ตะบอง กระชาก กักขัง และจับมัด เป็นต้น
- การทารุณกรรมทางด้านจิตใจ เป็นการกระทำที่แสดงด้วยวาจาหรือท่าทาง ทำให้เด็กรู้สึกขาดความรัก น้อยใจ เสียใจ เกิดความหวาดระแวง เกิดความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง เช่น การดูต่ำ ตะคอก ประจาน เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีความรุนแรงมากกว่าการว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนโดยปกติ
- การล่วงเกินทางเพศ เป็นการกระทำที่หาประโยชน์ทางเพศกับเด็ก โดยที่เด็กไม่รู้สึกลัว เตือดร้อนเพราะไม่เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้น แต่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ผิดปกติ เช่น การแอบดูเด็กขณะที่อาบน้ำ การมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก เป็นต้น
- การใช้แรงงานเด็ก เป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากการทำงานของเด็ก ทำให้เด็กขาดการเรียนรู้ การศึกษา การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ ศีลธรรมและสังคมของเด็ก

3. สิทธิในด้านพัฒนาการ

เด็กทุกคนจะได้รับสิทธิให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม รวมถึงความต้องการ ความพึงพอใจ และความสุขของเด็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมครอบครัว ของโรงเรียน และสังคมที่เด็กอยู่ได้อย่างมีความสุข ได้มีโอกาสเล่น พักผ่อน ได้รับข้อมูลข่าวสาร มีอิสระในการคิดและการแสดงออก ได้รับการกล่อมเกลาทางด้านจิตใจ ความรู้ และความคิดที่เหมาะสมกับวัย ที่สำคัญที่สุดเด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

4. สิทธิในการมีส่วนร่วม

สิทธิในการมีส่วนร่วม เป็นสิทธิที่ให้ความสำคัญกับการแสดงออกทั้งในด้านความคิดและการกระทำของเด็ก ในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่อาศัยอยู่ รวมทั้งสิทธิในการปกป้องเรียกร้องผลกระทบที่เกิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก ด้วยการอนุญาตให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสามารถแสดงความคิดเห็นโดยไม่กระทบสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

5.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 54 ได้กำหนดว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการพัฒนาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

5.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 กำหนดให้รัฐต้องจัดสวัสดิการสังคมเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้แก่เด็กตามความจำเป็นและเหมาะสมและให้ได้มาตรฐานทั้งด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย นันทนาการ โดยเป็นไปตามมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (กสค.) กำหนด

5.4 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาแทนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 ทั้งนี้เด็กที่จะได้รับสิทธิตามกฎหมายนี้จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ซึ่งแม้บุคคลดังกล่าวจะมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ก็ถือว่าบุคคลนั้นไม่มีสิทธิที่จะได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ ในมาตรา 32 ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ได้ระบุเด็กที่กฎหมายได้ให้ความคุ้มครอง ได้แก่

1. เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า
 2. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือพลัดหลง
 3. เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใดๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกการทุพพลภาพ เจ็บป่วยหรือรั้ง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทอดทิ้ง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท
 4. เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรม หรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกาย หรือ จิตใจของเด็กที่อยู่ในการปกครองดูแล
 5. เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำ หรือแสวงหาโดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดี หรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ
 6. เด็กพิการ
 7. เด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก
 8. เด็กที่อยู่ในสภาวะที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- นอกจากนี้ ตาม มาตรา 40 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ยังได้บัญญัติไว้ว่า เด็กพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เลี้ยงดูการกระทำความผิด และเด็กที่อยู่ในสภาวะที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

5.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.พ.) ได้สรุปเกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ไว้ว่า กฎหมายนี้เป็นกฎหมายที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขจากกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติเดิม โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดหลักการให้แก่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่อาจจะมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเรื่องต่าง ๆ เช่น

- กำหนดให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
- กำหนดให้เด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีสิทธิได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะเด็กประเภทนั้น ๆ
- กำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ เป็นต้น
- กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยมีหน้าที่หลักในการเสนอแนะนโยบายและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ รวมไปถึงแนวทางปรับปรุงกฎหมายระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ และเป็นหน่วยงานที่ต้องจัดการประเมินผลการดำเนินงานและเสนอรายงาน

การส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาอย่างน้อยปีละครั้ง และต้องสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติอย่างน้อยปีละครั้งเช่นกัน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ทบทวนกลไกและกระบวนการทำงานและพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ

- วางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน เช่น การจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ การส่งเสริมบทบาทขององค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นต้น

5.6 พระราชบัญญัติการจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2497

พระราชบัญญัติการจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2497 นี้เป็นกฎหมายที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ คือกำหนดให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกฎหมายมีสิทธิได้รับการฝึกอบรมในทางศีลธรรม จรรยา และวิชาความรู้ทั่วไป วิชาชีพการทำงานทั้งในด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรมตามอุปนิสัยใจคอของเด็ก เพื่อแก้ไขความประพฤติและปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถดูแลตนเองได้ และมีงานหรืออาชีพที่เหมาะสมต่อไป (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.พ.)

5.7 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หลักการที่สำคัญประการหนึ่งของกฎหมายฉบับนี้ก็คือ การกำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 12 ปี นอกจากนี้ ยังมีกำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 วัน แต่สอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาภาคบังคับ กฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดหน้าที่ของรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจัดการศึกษา ประการสำคัญ ได้กำหนดให้รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนและการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้ (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.พ.)

5.8 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 นี้ ได้นิยาม “การศึกษาภาคบังคับ ” ไว้ว่า หมายถึงการศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ กฎหมายนี้ยังกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.พ.)

5.9 พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541

พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 นี้ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อสนองตอบความจำเป็นดังกล่าว จึงสมควรเร่งรัดพัฒนาทางการศึกษา โดยการหาทางแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในสังคมด้วยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย อันจะมีส่วนสำคัญในการช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และด้วยการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการศึกษาทางด้านอุปสงค์ โดยการเพิ่มขีดความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของประชาชน เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

5.10 พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. 2522 นี้ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.พ.) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า กฎหมายฉบับนี้ได้วางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเอาไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ทั้งนี้โดยหลักกฎหมายห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ส่วนราชการที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมอบหมาย หรือองค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม กฎหมายฉบับนี้ยังได้ระบุถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมดังนี้

- ต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี
- ต้องแก่กว่าเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี
- ต้องไม่เป็นผู้ที่ต้องห้ามเป็นผู้ปกครองเด็กตามมาตรา 1587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

● ผู้ประสงค์จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติและความเหมาะสมจากพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยจะต้องมีการทดลองเลี้ยงเด็กไม่น้อยกว่า 6 เดือน (เว้นแต่ผู้รับบุตรบุญธรรมจะเป็นบุคคลที่กฎหมายยกเว้นไม่ต้องมีการทดลองเลี้ยงดู เช่น พี่ร่วมบิดาหรือมารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น) ทั้งนี้เจ้าหน้าที่จะติดตามผลการทดลองเลี้ยงดูตลอดระยะเวลาดังกล่าว ก่อนพิจารณาอนุมัติให้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อไป

6. การจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

ในการจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ได้ริเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 ในช่วงปี พ.ศ. 2436 พระองค์ทรงตั้งสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าอนาถาขึ้น ต่อมาบริการสวัสดิการเด็กได้ทำอย่างจริงจัง และเป็นทางทางการโดยเฉพาะในปี พ.ศ.2483 มีการตั้งกรมประชาสงเคราะห์ ได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องเด็กและเยาวชน ตลอดทั้งการจัดโปรแกรมสวัสดิการเด็ก โดยได้ให้บริการทั้งด้านการแก้ไขป้องกันและการพัฒนาเด็กกำพร้า อนาถา หรือเด็กที่บิดามารดาถูกจำคุก/เจ็บป่วย ร้ายแรง และพิการทุพพลภาพ เป็นต้น

อนึ่ง งานสวัสดิการเด็กและเยาวชนเป็นบริการมุ่งช่วยเหลือสนับสนุน และเสริมหรือทดแทนการปฏิบัติหน้าที่ของบิดามารดาของเด็กและเยาวชน เมื่อบิดามารดาไม่สามารถจะทำหน้าที่บิดามารดาที่ดี และที่สมบูรณ์แบบได้ ซึ่งเป็นบริการที่ช่วยปรับปรุงสถานะของเด็กเยาวชน และครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น บริการสวัสดิการเด็กและเยาวชน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. บริการที่มุ่งสนับสนุนเกื้อกูลเด็ก (Supportive Services)

บริการที่มุ่งสนับสนุนเกื้อกูลเด็ก ได้แก่ บริการศูนย์สุขวิทยาจิต องค์การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และโปรแกรมที่จัดโดยองค์การบริการครอบครัว เป็นต้น บริการเหล่านี้ อาจจะทำให้แก่ครอบครัวที่มีความเครียดความกดดัน เพราะหากมีความกดดันมาก จะสามารถทำให้เกิดสภาพครอบครัวแตกแยกได้ เช่น ปัญหาการหย่าร้าง แยกกันอยู่ เด็กถูกทอดทิ้ง และประสบปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาเด็กดื้อรั้น เกเร ไม่สามารถจะแก้ไขด้วยตนเองได้ หรืออาจจะเกินความสามารถของบิดามารดา จะให้การอบรมสั่งสอนศูนย์ฯ จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดาบุตร แก้ไขปัญหาให้หมดไปหรือลดลง โดยเฉพาะช่วยให้เกิดสัมพันธภาพอันดีจนกระทั่งเด็กยอมรับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดา

2. บริการเสริม (Supplementary Services)

บริการนี้จะจัดให้แก่เด็ก เมื่อสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและเด็กมีปัญหาอย่างรุนแรง บริการนี้จะช่วยเด็กให้สามารถอาศัยอยู่ในบ้านตนเองอย่างมีความสุขได้ บริการนี้ได้แก่

1. บริการช่วยรักษาระดับรายได้ (Financial Maintenance) รวมทั้งการประกันสังคม
2. บริการแม่บ้าน (Home Maker Service) และบริการเลี้ยงเด็กกลางวัน จะช่วยเสริมหน้าที่ของบิดามารดาด้านการอุปการะเลี้ยงดูบุตรให้ดำเนินไปด้วยดี และต่อเนื่อง (Child Care Functions)

3. บริการทดแทน (Substitute Services)

บริการนี้จัดให้เมื่อเด็กตกอยู่ในสภาพที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพื่อช่วยแก้ปัญหาเด็กขาดสัมพันธภาพที่ดีกับบิดามารดา เป็นการชั่วคราว หรือเป็นการถาวร บริการเหล่านี้ได้แก่ บริการบุตรบุญธรรม บริการรับฝากเลี้ยงเด็กตามบ้าน บริการอุปการะเด็กในสถานสงเคราะห์ ซึ่งครอบครัวทดแทนเหล่านี้จะมีลักษณะคล้าย ๆ กับบ้านที่แท้จริงของเด็ก

วิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน

วิธีการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน มี 3 ประเภท ได้แก่

1. การฝากเด็กให้อยู่กับครอบครัวอื่นโดยมีสัญญาผูกพัน (Child Placement in Family in the Form of Indenture)

วิธีนี้ก็คือ การให้ครอบครัวของเด็กไปทำงานกับครอบครัวอื่น โดยมีสัญญาว่าจะต้องไปรับค่าตอบแทน ส่วนใหญ่มักจะให้ไปทำงานค้าขาย หรือทำงานตามร้านค้าโดยได้ค่าจ้างด้วย

2. การฝากเลี้ยงเด็กตามบ้านโดยไม่มีสัญญาผูกพัน (Foster Home Care)

การฝากเลี้ยงเด็กตามบ้านโดยไม่มีสัญญาผูกพันมี 3 ประเภทด้วยกัน คือ

2.1 Boarding Home เป็นการรับเลี้ยงเด็กไว้ที่บ้าน พ่อแม่ของเด็กจะเป็นผู้จ่ายค่าเลี้ยงดูให้ หรือบางกรณีศาลเป็นผู้สั่งให้จ่าย

2.2 Free Home เป็นการรับเลี้ยงเด็ก ครอบครัวที่รับเลี้ยงจะเป็นผู้ให้บริการทุกอย่างโดยไม่คิดมูลค่า

2.3 Adoption Home เป็นการรับเลี้ยงเด็ก ครอบครัวของเด็กไม่ต้องเสียเงิน แต่มีเงื่อนไขว่าถ้าครอบครัวทั้ง 2 ฝ่ายพอใจซึ่งกันและกัน ก็จะขอรับเลี้ยงเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้

3. การส่งเด็กไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ (Public Institution)

ในอดีตสถานสงเคราะห์จะรับเด็กเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์หลาย ๆ ประเภทรวมกัน ไม่ว่าจะ หูหนวก ตาบอด พิการ ต่อมาจึงแยกประเภทเด็กให้เข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ แบ่งออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

3.1 เด็กไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง กำพร้าอนาถา ไม่มีครอบครัวใดจะรับเข้า ครอบครัวทดแทน (Foster Home)

3.2 เด็กเกรง ตื้อดิ่ง ไม่สามารถจะอยู่กับครอบครัวได้

3.3 เด็กที่บิดามารดาเจ็บป่วยเรื้อรัง ชอบอยู่กับบิดามารดา ไม่ชอบอยู่กับญาติ กรณีนี้จำเป็นต้องให้เด็กเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์

3.4 เด็กที่ครอบครัวประสบปัญหายุ่งยาก เช่น บิดามารดาหย่าร้าง เด็กมาจากครอบครัวแตกแยก

3.5 เด็กมีปัญหาด้านความประพฤติ หรือสุขภาพไม่สมบูรณ์ไปอยู่ ครอบครัวทดแทน (Foster Home) ไม่ได้จึงต้องเข้าสถานสงเคราะห์

3.6 เด็กส่งไปอยู่ครอบครัวทดแทน (Foster Home) แล้ว แต่ครอบครัวนั้น ๆ เลี้ยงดูไม่เหมาะสมจึงต้องเปลี่ยนไปอยู่สถานสงเคราะห์

ในปัจจุบันนี้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาทำหน้าที่ในการจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชน อาทิ

1. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ จัดบริการสวัสดิการสังคมแก่เด็กและเยาวชน อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปี ที่อยู่ในครอบครัวยากจน ถูกทอดทิ้ง เร่ร่อน ประพฤติไม่เหมาะสม ถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ได้รับผลกระทบจาก ปัญหาโรคเอดส์ รวมทั้งที่ประสบปัญหาอื่น ๆ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างปกติสุข โดยมีการดำเนินงาน (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2554: เว็บไซต์) ดังนี้

1. การสงเคราะห์ ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ ศูนย์ฝึกอาชีพ สถานแรกรับ สถานคุ้มครอง และบ้านพักเด็กและครอบครัว เป็นรูปแบบการให้บริการเชิงรับที่คำนึงถึงการดูแล ค้ำครองฟื้นฟูและพัฒนา ศักยภาพกลุ่มเป้าหมาย ให้สอดคล้องตามสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน ได้แก่

1.1 สถานสงเคราะห์เด็กให้การอุปการะเด็กชาย - หญิง อายุแรกเกิดถึง 18 ปี ที่กำพร้า ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถให้การอุปการะ ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น โดยให้บริการปัจจัย 4 การดูแลรักษาพยาบาล พัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ การศึกษา การฝึกอาชีพ นันทนาการ การติดตามสืบหาครอบครัว การจัดหาครอบครัวทดแทน ตลอดจน การอบรมขัดเกลาด้านจริยธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กในการกลับสู่ครอบครัวและสังคม ปัจจุบัน มีหน่วยงานให้บริการ รวม 20 แห่ง ประกอบด้วยสถานสงเคราะห์เด็กก่อน (รับเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี) และ สถานสงเคราะห์เด็ก (รับเด็กอายุตั้งแต่ 6 - 18 ปี)

สถานสงเคราะห์เด็ก ได้แก่

- สถานแรกรับเด็กชายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (บ้านแคนทอง จังหวัดขอนแก่น)
- สถานสงเคราะห์เด็กหญิง
- สถานสงเคราะห์เด็กชาย
- สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
- สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ
- สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา
- สถานสงเคราะห์เด็กพิการชาย-หญิง

1.2 ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพ ให้การศึกษาและฝึกทักษะอาชีพแก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไป ปัจจุบันมีหน่วยงานเปิดให้บริการ 1 แห่ง คือ ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพเด็กและเยาวชน จังหวัดศรีสะเกษ

1.3 สถานแรกรับและสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รับเด็กเร่ร่อน ประพฤติตน ไม่เหมาะสม เด็กถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยให้บริการปัจจัยสี่ การศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ การพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ และการฟื้นฟู

ร่างกาย จิตใจ ให้สามารถปรับตัวสู่สังคมได้ตามปกติต่อไป ปัจจุบันมีสถานแรกรับและสถานคุ้มครอง
สวัสดิภาพเด็กรวม 4 แห่งด้วยกัน

1.4 บ้านพักเด็กและครอบครัว เป็นโครงการที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2537 ให้บริการ
ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อช่วยเหลือเด็ก เยาวชนและครอบครัวที่ประสบปัญหาให้ได้มีที่พักพิงชั่วคราว โดย
จัดบริการปัจจัย 4 การฟื้นฟูปรับสภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ การประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ตามความเหมาะสม และประสานครอบครัวส่งกลับภูมิลำเนาเดิม รวม 76 แห่ง

1.5 สถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็ก ให้การสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องการบริการ
พิเศษตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และให้บริการด้านการบำบัดรักษา ฟื้นฟู ปรับสภาพด้าน
ร่างกาย จิตใจ ด้านการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ และการอบรมแนะแนวตามแนวทางการพัฒนาและ
ฟื้นฟูเด็กแต่ละบุคคล ตลอดจนการติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือผู้ปกครองและเด็กที่พ้น
จากการอุปการะ ปัจจุบันมีสถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็ก รวม 4 แห่ง

2. การสงเคราะห์ คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนในครอบครัวและชุมชน เป็นการ
จัดบริการเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถอยู่ในครอบครัวและ ชุมชนได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพ
ชีวิตที่ดี และได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยการสำรวจตรวจตราและให้ความช่วยเหลือเด็กที่ครอบครัว
เลี้ยงดูไม่เหมาะสม เด็กเร่ร่อน ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่วัย เด็กถูกทอดทิ้ง ถูกทารุณกรรม หรือถูก
แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เด็กในครอบครัวยากจนหรือประสบปัญหาต่าง ๆ ตลอดจน
ส่งเสริมสนับสนุนสวัสดิการสังคมแก่ครอบครัวและชุมชน กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่

2.1 สงเคราะห์เด็กในครอบครัวเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัวเพื่อให้สามารถเลี้ยง
ดูเด็กได้อย่างเหมาะสมตามควรแก่สภาพโดยให้คำปรึกษาแก่บิดามารดา ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตร การ
ช่วยเหลือเป็นทุนการศึกษา ทุนประกอบอาชีพ เครื่องอุปโภคบริโภคและชุดเครื่องแบบนักเรียน เป็นต้น

2.2 สนับสนุนและจัดหาครอบครัวทดแทนให้แก่เด็ก โดยจัดให้เด็กที่ไม่สามารถอยู่กับ
ครอบครัวเดิม และเด็กในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ ได้อยู่ในครอบครัวใหม่ที่เหมาะสม ซึ่งอาจ
เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับเด็ก หรือเป็นครอบครัวที่ประสงค์จะรับเด็กไปอุปการะ
โดยต้องผ่านการพิจารณาจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการว่า มีความพร้อมและเหมาะสม ในด้าน
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยรับเด็กไปเลี้ยงดูชั่วคราวในรูปครอบครัวอุปการะและครอบครัว
อุปถัมภ์ ซึ่งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการให้การสนับสนุนเงินค่าเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งการรับเด็กไปอุปการะ
ถาวรโดยการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญ
ธรรม พ.ศ. 2522 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ มีนักสังคมสงเคราะห์ติดตามผลการดูแลเด็กเป็นระยะ ๆ
เพื่อคุ้มครองปกป้องให้เด็กได้รับการดูแลที่ดี และมีโอกาสเติบโตในสภาพครอบครัวที่เหมาะสม

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยให้การส่งเสริมการจัดตั้งและกำกับดูแลการ
ดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์เด็กเอกชน และสนับสนุนการดำเนินงานของสถาน
รับเลี้ยงเด็กเอกชนและสถานสงเคราะห์เด็กเอกชนโดยช่วยเหลือในรูปของอาหารเสริมและสื่อพัฒนาการเด็ก

รวมทั้งการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชนด้วยโอกาส ทำให้เด็กปฐมวัยซึ่งเป็น บุตรหลานของผู้ใช้แรงงาน สถานประกอบการ ชุมชน และแหล่งก่อสร้างได้รับการดูแล เตรียมความพร้อม และกระตุ้นพัฒนาการให้เป็นไปตามวัยนอกจากนี้ยังดำเนินงานสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กของกรมฯ

2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่เหมาะสมตามวัย โดยการส่งเสริม ความรู้และทักษะในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย แก่เจ้าของ ผู้ทำการ และผู้ปฏิบัติงานสถานรับ เลี้ยงและสถานสงเคราะห์เด็กเอกชน ตลอดจนการส่งเสริมให้สถานรับเลี้ยงและสถานสงเคราะห์เด็ก เอกชนพัฒนาคุณภาพการ ให้บริการ

2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการปาฏิหาริย์แห่งชีวิต (Miracle of Life) ในพระดำริของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มี โอกาส และมีพื้นที่ในการแสดงออกตามความสามารถ และความสนใจภายใต้กรอบวัฒนธรรมอันดีงาม ของไทย

2.6 สนับสนุนให้ชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ และสันทนาการที่เหมาะสมกับเด็ก ตลอดจน สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาการเด็กในแหล่งเรียนรู้ เช่นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์/ ดนตรี/กีฬา เป็นต้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่ และกิจกรรมเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้นอก ห้องเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อ พัฒนาการของเด็ก

2.7 จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ด้านคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่ ประสบปัญหาสังคมการพัฒนาเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่ด้วยโอกาส หรืออยู่ในครอบครัวที่ประสบ ปัญหาทางสังคม ขาดความอบอุ่น และความมั่นคงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเด็กที่จบการศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในมิติด้านคุณธรรม การศึกษาในระดับโรงเรียน และอบรม ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นต้นกล้าคุณธรรมของสังคมไทยในอนาคตที่ ได้รับการพัฒนาทั้งด้านกาย จิต สังคม และปัญญา

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำหมู่บ้าน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำหมู่บ้านจะรับเลี้ยงเด็กในเวลากลางวัน เวลาที่พ่อแม่ไปทำงานในไร่นา หรือทำงานในภาคอุตสาหกรรม หรือการรับจ้างก็ดี ศูนย์ฯ ดังกล่าวนี้นี้จะมีบทบาทด้านพัฒนาบุคลิกภาพให้ เด็กสามารถเข้ากับคนอื่นได้ ตลอดทั้งช่วยตรวจสุขภาพ และอาหารและเรียนหนังสือ ปกติจะรับเด็กก่อนวัย เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งจะอยู่ภายใต้การดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน หรือมูลนิธิสงเคราะห์ เด็กยากจน (ซี. ซี. เอฟ.)

3. ศาลคดีเด็กและเยาวชน

ศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นองค์กรหนึ่งที่จัดสวัสดิการสังคมให้แก่เด็กอย่างเด่นชัด ศาลคดีเด็ก และเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง สังกัดกระทรวงยุติธรรม ได้เปิดดำเนินการขึ้นที่กรุงเทพฯ เป็นแห่งแรก เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 ต่อมาจังหวัดต่าง ๆ ก็ได้จัดตั้งศาลคดีเด็กฯ ขึ้น เช่น จังหวัด สงขลา จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัด อุบลราชธานี จังหวัด ระยอง และจังหวัด ขอนแก่น ศาลคดีเด็กและ

เยาวชนจะพิจารณาสวัสดิการเด็กมากกว่าศาลผู้ใหญ่ เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรมจะเน้นด้านการแก้ไขการพัฒนาการฝึกอบรมมากกว่าการลงโทษ ดังจะเห็นว่ามีสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

4. มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2524 จากผู้มีจิตศรัทธา 5 ท่านด้วยกัน ได้แก่ คุณครู ประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ นางนงเยาว์ นฤมิตรเรขการ นายนรรธน์ ตั้งปรกรณ์ Mr.Shuzuki Iwazgi และนางทองสุข อึ้งทรงธรรม เพื่อดำเนินการเปิดบ้านเลี้ยงเด็กอ่อนในสลัม ดูแลเด็กวัยแรกเกิด - 3 ปี ในบริเวณล๊อค 12 ชุมชนคลองเตย เพื่อให้การดูแลเด็กตอนกลางวัน โดยให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรัก และเอาใจใส่ ส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามวัย ต่อมา มูลนิธิฯ ได้ขยายการช่วยเหลือเด็กเป็นวัย 0 - 5 ปี และในปีพ.ศ. 2526 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระกรุณาธิคุณรับมูลนิธิฯ ไว้ในพระอุปถัมภ์ ด้วยทรงห่วงใย และทรงพระเมตตาต่อเด็กที่ด้อยโอกาสในชุมชนแออัด ได้รับการจดทะเบียนเป็น "มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์" ได้จดทะเบียนกับคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2527 เป็นองค์การสาธารณกุศลลำดับที่ 208 เงินบริจาคใช้หักลดหย่อนภาษีได้ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2551 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเป็นประธานกิตติมศักดิ์

มูลนิธิฯ ให้การช่วยเหลือผ่านบ้านเด็กอ่อนทั้ง 4 หลัง ได้แก่ บ้านสมวัย (ชุมชนคลองเตย) บ้านศรีนครินทร์ (ชุมชนกองขยะหนองแขม) บ้านแห่งความหวัง (ชุมชนกองขยะอ่อนนุช) บ้านเสื้อใหญ่ (ชุมชนเสื้อใหญ่ประชาอุทิศ) ทั้ง 4 บ้าน ดูแลเด็กวันละประมาณ 200 คน นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังสนับสนุนให้ชุมชนมีบ้านรับเลี้ยงเด็กในชุมชนของตนเอง โดยสนับสนุนผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ด้านการดูแลเด็ก ทำให้เด็ก ๆ ที่อยู่ในความดูแลของบ้านรับเลี้ยงเด็กเหล่านี้ ได้รับความรักและการดูแลอย่างเอาใจใส่จากผู้รับเลี้ยงเพิ่มมากขึ้น ใน ส่วนของเด็ก ๆ วัยแรกเกิด- 5 ปี ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองดูแลเอง และบางรายเป็นเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายอันเนื่องจากครอบครัวติดยาเสพติด การใช้ความรุนแรงจะมีเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครของมูลนิธิฯ ไปเยี่ยมบ้านให้คำ แนะนำและให้ความช่วยเหลือตามปัญหา อนึ่ง ในปัจจุบันมูลนิธิฯ ได้ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กประมาณ 2,000 คนต่อวัน

นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังให้ความช่วยเหลือด้านครอบครัวด้วยเช่นกัน เพราะ มูลนิธิฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลที่ดีจากครอบครัวผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ อบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษา จัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ประกวดครอบครัวตัวอย่าง และกิจกรรมค่ายครอบครัว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มพ่อที่ผ่านการพัฒนาจากค่ายครอบครัวนั้น เปลี่ยนแปลงมาให้ความสนใจต่อการดูแลลูกมากขึ้น โดยกิจกรรมค่ายจะเป็นการเรียนรู้อย่างสนุกสนานมีส่วนร่วม และการแบ่งปันประสบการณ์ทั้งด้านการดูแลลูก และการใช้ชีวิต

ครอบครัว สำหรับในกลุ่มเด็กๆ ที่เข้าร่วมค่ายมีโอกาสได้เรียนรู้วิถีธรรมชาติ ได้เล่นกับพ่อแม่อย่างมีความสุข ได้ฟังนิทาน ได้บอกถึงสิ่งที่เด็กต้องการจากพ่อแม่ และสิ่งที่เด็กบอกเหมือนกัน คือ เด็กต้องการความรัก การกอด และเด็กทุกคนไม่ชอบการถูกตี หรือดุด่า และการใช้ความรุนแรงต่าง ๆ ประการสำคัญ มูลนิธิฯ ยังทำงานฟื้นฟูและพัฒนาหญิงตั้งครรภ์ โดยมีกิจกรรมที่พัฒนาหญิงตั้งครรภ์ สามี และครอบครัว เพื่อปลูกจิตสำนึกในการเป็นพ่อแม่ ที่ดี ไม่ทอดทิ้งลูก เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อุอย่างน้อยแรกเกิด - 6 เดือน ผ่านกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และสนับสนุนให้หญิงตั้งครรภ์ที่ผ่านการพัฒนาจากมูลนิธิฯ เป็นอาสาสมัครแม่ช่วยแม่ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ในชุมชนของตนเอง

กิจกรรมสุดท้ายคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านชุมชนเพื่อ ทำให้ชุมชนทำหน้าที่ เพื่อเด็กมีความแข็งแรง เนื่องจากชุมชนเป็นพลังที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็ก ดังนั้นมูลนิธิฯ จึงเข้าไปร่วมสนับสนุนให้ชุมชนมีกิจกรรมเพื่อเด็ก เช่น วันเด็ก วันปีใหม่ รวมถึงกิจกรรมตามประเพณีอื่น ๆ และมีการรับสมัครอาสาสมัคร 3 กลุ่ม คือ

1) อาสาสมัครชุมชนปกป้องเด็ก มีหน้าที่เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ พัฒนาเด็ก และรณรงค์สร้างกระแสในเรื่องสิทธิเด็ก

2) อาสาสมัครจิต เป็นกลุ่มเด็ก อายุ 12-18 ปี โดยมูลนิธิฯ จะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิทธิเด็ก การดูแลปกป้องตนเอง ปฏิบัติตามแนวของสิทธิเด็ก เพื่อเป็นแบบที่ดีและสอดส่องดูแลเด็กอื่น ๆ ในชุมชน

3) อาสาสมัครแม่ช่วยแม่ เป็นกลุ่มอาสาสมัครที่มาจากหญิงตั้งครรภ์ที่เคยได้รับการพัฒนาจากมูลนิธิฯ มาทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ในชุมชน

การทำงานของอาสาสมัครเหล่านี้ทำให้เด็ก ๆ และหญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลโดยคนในชุมชนนั่นเอง และสิ่งที่สำคัญก็คือ ชุมชนเห็นว่าการดูแลเด็กเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ในชุมชน

มูลนิธิฯ ได้เข้าไปสนับสนุนบ้านรับเลี้ยงเด็กในชุมชนผ่านงาน บ้านร่วมพัฒนาเด็ก เพื่อให้ชุมชนมีบ้านรับเลี้ยงเด็กตอนกลางวัน เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ โดยพัฒนาผู้รับเลี้ยงเด็กผ่านการจัดอบรม การดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเยี่ยมบ้านให้คำแนะนำปรึกษา ส่งเสริมให้ผู้รับเลี้ยงเด็กเห็นคุณค่าของตนเองต่อการพัฒนาเด็ก ในปัจจุบันมีบ้านรับเลี้ยงเด็กในความดูแลที่อยู่ในชุมชนแออัดกว่า 80 บ้าน มีเด็กวัยแรกเกิด- 5 ปี ในความดูแลประมาณ 1,000 คนต่อวัน มูลนิธิฯ ยังสนับสนุนให้ผู้รับเลี้ยงเด็กที่ผ่านการพัฒนาจากมูลนิธิฯ มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็น “ผู้นำเครือข่าย” เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา ด้านการดูแลเด็กให้กับสมาชิกของตนเอง ซึ่งถือว่าชุมชนเกิดการพึ่งพากันเอง ให้การดูแลเด็กในขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองต้องไปทำงาน และที่สำคัญเด็ก ๆ ได้รับโอกาสที่จะได้รับการดูแลที่ดีจากผู้รับเลี้ยงเด็ก เพื่อเป็นการสร้างรากฐานที่ดีในชีวิตเด็ก และมีรถของเล่น และนิทานเดินทาง (งานสื่อเพื่อเด็ก ด้อยโอกาส) ได้ให้บริการของเล่น นิทานแก่เด็ก เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จิตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ในวัยเยาว์ การปลูกฝังการรักการอ่าน การสร้างสายใยสัมพันธ์ระหว่างเด็กและครอบครัวผ่านการเล่น และยังมีละครหุ่น เพื่อให้ความรู้ด้านการดูแลเด็กแก่ครอบครัวอีกด้วย

5. องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือยูนิเซฟ

องค์กรยูนิเซฟถือกำเนิดขึ้นหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก ๆ ในทวีปยุโรปและเอเชียที่ต้องเผชิญกับภาวะอดอยากและโรคระบาดอันเป็นผลมาจากสงคราม โดยยูนิเซฟได้ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2489 และเพียง 2 ปีหลังจากนั้น ยูนิเซฟก็ได้เปิดสำนักงานขึ้นในประเทศไทยใน พ.ศ. 2491 (องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ. 2554, เว็บไซต์)

งานของยูนิเซฟในประเทศไทยในช่วงแรกเน้นเรื่องสุขอนามัยและโภชนาการของเด็ก มีโครงการเกี่ยวกับการจัดโรคภัยในเด็ก เช่น โรคคุดทะราด และช่วยริเริ่มโครงการฉีดวัคซีนป้องกันวัณโรค รวมทั้งจัดหาวัคซีนที่มียาและวัคซีนโรคภัยในท้องถื่นทุรกันดาร และพัฒนาการโภชนาการของเด็กโดยโครงการที่มียาในโรงเรียนและการแจกจ่ายเกลือไอโอดีน (องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ . 2554, เว็บไซต์)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ สถานภาพของเด็กในประเทศไทยได้เปลี่ยนไปอย่างมาก และภารกิจของยูนิเซฟก็ได้เพิ่มมากขึ้นและครอบคลุมประเด็นอื่นมากขึ้นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ดังนั้นภารกิจหลักขององค์กรฯ ในปัจจุบัน (องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ. 2554, เว็บไซต์) ได้แก่

- ปกป้องคุ้มครองเด็กจากการถูกทำร้าย การถูกล่วงละเมิด การถูกแสวงประโยชน์ และการถูกทอดทิ้ง
- การส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาป้องกันเด็กจากการติดเชื้อเอชไอวี และให้ความช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอชไอวีและเอดส์
- มีงานด้านสุขภาพเด็กและพัฒนาการของเด็ก
- ทำการติดตามตรวจสอบนโยบายสังคม โดยการทำงานร่วมกับรัฐบาลและพันธมิตรอื่นๆ ในการวิเคราะห์สถานการณ์ที่แท้จริงของเด็กและสตรีในประเทศไทย เพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายที่มีอยู่ในปัจจุบันและนำเสนอแนะนโยบายอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มการลงทุนทางสังคมเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความช่วยเหลือมากที่สุด
- รมรงค์เรื่องสิทธิเด็ก โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยและการวิเคราะห์นโยบายทำงาน รมรงค์ให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีและยั่งยืนสำหรับเด็ก นั้นรวมถึงการสร้างตระหนักเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย สาธารณชน องค์กรพัฒนาเอกชนและตัวเยาวชนเอง ตลอดจนเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- พัฒนาศักยภาพท้องถิ่น โดยเน้นการสร้างความสามารถให้แก่หน่วยงานรัฐในระดับท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชน เพื่อช่วยเหลือเด็ก และนำตัวอย่างของการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นต้นแบบเพื่อใช้ร่วมกันทั่วประเทศไทยและในภูมิภาค
- ให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น สึนามิในพ.ศ. 2547 และ
- สร้างความตระหนักเรื่องไข้หวัดนก และไข้หวัดใหญ่ H1N1

- ให้การสนับสนุนส่งเสริมโครงการพัฒนาครอบครัวผ่านกรมการพัฒนาชุมชน

จากภารกิจหลักขององค์การยูนิเซฟที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า องค์การมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครอบครัวและเด็กทั้งในระดับจุลภาค และระดับมหภาค รวมทั้งให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือในประเด็นต่าง ๆ ที่จัดได้ว่าเป็น เหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความตระหนกต่อประชาชนส่วนใหญ่อีกด้วย

6. มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

ในปี ค.ศ. 1950 ดร.บ็อบ เพียส ผู้นำคริสตชนและนักข่าวชาวอเมริกัน ได้เดินทางเข้าไปในประเทศเกาหลีและพบเห็นความทุกข์ยากของประชาชน หญิง หมาย และเด็กกำพร้าจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากภัยสงครามภายในประเทศขณะนั้น ด้วยความปรารถนาที่จะหยิบยื่นความช่วยเหลือไปให้ ท่านจึงระดมทรัพย์สินของจากสมาชิกคริสตจักรต่าง ๆ และผู้มีจิตศรัทธาไปบรรเทาทุกข์ให้แก่คนเหล่านั้น และได้ก่อตั้ง "ศุภนิมิตสากล" (World Vision International Organization) ขยายเครือข่ายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ในปีค.ศ. 1972 มูลนิธิศุภนิมิตสากลได้เข้ามาดำเนินการในประเทศไทยด้วยการอุปการะ เด็กกำพร้าที่จังหวัดอุดรธานี จากนั้นจึงได้เปิดหน่วยอุปการะเด็กยากไร้ขึ้นเป็นหน่วยแรกที่โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี และขยายงานไปตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในปี ค.ศ.1974 ได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนมูลนิธิเพื่อสาธารณกุศลอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2517 ในนามของ "มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย" (World Vision Foundation of Thailand) โดยมุ่งงานด้านการอุปการะเด็กและการบรรเทาทุกข์เป็นงานหลัก เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา อนามัย จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ต่อมา ในปี ค.ศ.1975 ประเทศไทยต้องรับภาระหนักเกี่ยวกับปัญหาผู้ลี้ภัยชาวอินโด จีนที่หลั่งไหลเข้ามาตามแนวชายแดนของประเทศ เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและเพื่อมนุษยธรรม มูลนิธิศุภนิมิตฯ จึงได้เน้นบทบาทงานบรรเทาทุกข์ ให้การ ช่วยเหลือด้านความเป็นอยู่และอนามัยในศูนย์อพยพ จังหวัดต่างๆ อาทิ ศูนย์อพยพผู้ลี้ภัยบ้านวินัย เชียงคำ เชียงของ สี่คิ้ว และสวนพลู ในขณะที่เดียวกันก็ยังดำเนินงานด้านการอุปการะเด็กในหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ ควบคู่กันไป และเริ่มขยายงานไปตามต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้น

ปี ค.ศ.1978 มูลนิธิศุภนิมิตฯ ได้ขยายงานและปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินพันธกิจ จากการอุปการะเด็กรายบุคคลสู่การพัฒนาเด็กและครอบครัวผู้ยากไร้ โครงการอภิบาลผู้ด้อยโอกาสและครอบครัว (Childcare and Family Development) และยังคงให้ความช่วยเหลือผู้อพยพลี้ภัยตามศูนย์อพยพต่างๆ ทั่วประเทศ

ปี ค.ศ.1980 มูลนิธิศุภนิมิตฯ ได้เปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นพัฒนาการดำเนินพันธกิจในรูปแบบการพัฒนาชุมชน ซึ่งยังเน้นในการพัฒนาเด็กและครอบครัวเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เป็นการพัฒนาชุมชนในเขตชนบทและเขตเมือง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและภัยที่เกิด

จากการกระทำของ มนุษย์ ส่วนการช่วยเหลือผู้อพยพได้ลดบทบาทลงตามแผน แต่ก็ยังให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัย และอาชีพเสริมตามศูนย์อพยพต่างๆ

ปี ค.ศ. 1983 มูลนิธิศุภนิมิตฯ จึงหันมามุ่งเน้นงานการอุปการะเด็กและการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังมากขึ้น เนื่องจากความจำเป็นเร่งด่วนของผู้อพยพลดน้อยลง โดยได้ขยายงานไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ในเวลานั้น มูลนิธิฯ ได้ดำเนินโครงการใน 34 จังหวัด และให้การบริการช่วยเหลือโครงการพิเศษอื่น ๆ ด้วย เช่น โครงการสถานสงเคราะห์กำพร้าของรัฐบาล โครงการช่วยเหลือฟื้นฟูสถานภาพหญิงที่เคยเป็นโสเภณี โครงการป้องกันเด็กหญิงเข้าสู่บริการทางเพศ โครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน โครงการเด็กเร่ร่อน โครงการบริการบ้านพักฉุกเฉิน และโครงการการป้องกันและให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์และยาเสพติด เป็นต้น

ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา มูลนิธิศุภนิมิตฯ ได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและแนวทางการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาแบบเป็นลักษณะพื้นที่แบบพึ่งพาตนเองและยั่งยืน (Area Development Program: ADP) ซึ่งมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตครอบครัวทุกด้าน ซึ่งยังคงดำเนินพันธกิจการพัฒนาเด็ก ครอบครัว และชุมชน อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสนองตอบในการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของสังคม เช่น ปัญหาโรคเอดส์ ยาเสพติด อันจะมีผลกระทบต่อเด็ก ครอบครัว และชุมชน ตลอดทั้งการพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้วย โดยการประสานงานกับหน่วยงานราชการ ทหาร ตำรวจ และคริสตจักร โรงเรียน สถาบัน และองค์กรชุมชน อย่างใกล้ชิด

ปี ค.ศ.1993 มูลนิธิศุภนิมิตฯ ได้เริ่มพันธกิจการเชิญชวนให้มวลชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม ในเชิงการพัฒนาชีวิต และนำความช่วยเหลือไปสู่เด็กไทยด้วยกัน ในลักษณะผู้อุปการะคนไทยช่วยเหลือคนไทยยากไร้ ด้อยโอกาส เรียกกันโดยทั่วไปว่า โครงการอุปการะเด็กในประเทศไทย (Local Sponsorship Project) ซึ่งมุ่งเน้นการช่วยเหลือพัฒนาไปที่เด็ก ครอบครัว และชุมชน ภายใต้คำขวัญว่า "เด็ก ครอบครัว อยู่ดีมีสุข" (Child & Family Well-Being)

ปี ค.ศ.1999 มูลนิธิศุภนิมิตฯ ยังคงดำเนินพันธกิจเรื่อยมา และยังคงยึดมั่นในการดำเนินงานต่อไปตามเจตจำนง และเป้าหมายสูงสุดขององค์กร เพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงชีวิต และช่วยเหลือผู้ยากไร้ทั้งหลายอย่างไม่หยุดยั้ง โดยได้ขยายเขตพื้นที่การดำเนินโครงการออกไปอีกหลายจังหวัด เพิ่มจำนวนเด็กในความอุปการะของโครงการมากขึ้น และได้ดำเนินโครงการพิเศษต่างๆ ในพื้นที่ห่างไกลหรือตามบริเวณเขตชายแดนระหว่างประเทศ

ปี ค.ศ.2003 – ปัจจุบัน มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ยังคงมุ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีชุมชนเป็นฐานการพัฒนา และดำเนินพันธกิจโดยมีองค์พระเยซูคริสต์เจ้าเป็นศูนย์กลางชีวิต ในขณะเดียวกัน ก็มุ่งการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งแก่ชุมชนด้วยการสนับสนุนพันธ กิจการสร้างงาน และเสริมสร้างรายได้แก่ชุมชนในลักษณะธุรกิจชุมชนขนาดย่อมด้วย

ปัจจุบัน มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย มีพื้นที่ดำเนินงาน 90 โครงการ ใน 51 จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศไทย และมีเด็กในความอุปการะ 115,149 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554) (มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย. 2554, เว็บไซต์)

สำหรับกิจกรรมด้านสวัสดิการครอบครัวที่น่าสนใจของมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย. 2554, เว็บไซต์) ได้แก่

- **โครงการอุปการะเด็ก** เป็นการให้ความอุปการะแก่เด็กยากไร้ด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่อง ด้วยเงินบริจาคจากผู้มีจิตเมตตาเดือนละ 450 บาท ต่อการอุปการะเด็ก 1 คน จนกว่าจะสำเร็จการศึกษาในระดับหนึ่ง หรือตามกำลังทรัพย์ที่ผู้อุปการะสามารถให้ความช่วยเหลือแก่พวกเขาได้

- **กิจกรรมศุภนิมิตแฟมมีน** เป็นกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกแก่มวลชน ให้ตระหนักถึงความอดอยากแร้นแค้นของผู้ที่ยากไร้ขาดแคลนกว่า กิจกรรมนี้จัดให้มีขึ้นทุกปี โดยจะหาอาสาสมัครร่วมกันอดอาหาร หรือลดสิ่งกินความจำเป็น เป็นเวลา 24 ชั่วโมง และระดมเงินบริจาคไปช่วยเหลือแก่เด็กที่ยากไร้ขาดแคลนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

- **โครงการอนาคตของหนู** เป็นการรับบริจาคจากผู้มีจิตเมตตา และการบริจาคผ่านกล่องรูปบ้าน "อนาคตของหนู" ซึ่งตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสมทบทุนเป็นกองทุนสนับสนุนการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาสุขภาพอนามัย และการรักษาพยาบาลแก่เด็กยากไร้ในรายที่จำเป็นเร่งด่วน สนับสนุนทุนการศึกษา อาหารกลางวัน และพัฒนาครอบครัว

- **โครงการอาหารกลางวัน** เป็นการรับบริจาคจากผู้มีจิตเมตตาผ่านกล่อง "อาหารกลางวันของหนู" เพื่อสมทบช่วยเหลือในกิจกรรมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน

- **โครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน** เป็นการให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ และภัยจากมนุษย์ โดยการรับบริจาคทรัพย์สินของ อาหารแห้ง จากผู้มีจิตเมตตา โดยมูลนิธิฯ จะช่วยประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้พวกเขาได้รับการฟื้นฟูสภาพและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต

7. มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจนในประเทศไทย (ซี.ซี.เอฟ)

มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี.ซี.เอฟ.ฯ ถือกำเนิดจากองค์กร ซี.ซี.เอฟ.สากล ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยให้ความช่วยเหลือเด็กไทยผ่านสำนักงานในฮ่องกง จดทะเบียนเป็นมูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี.ซี.เอฟ.ฯ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับมูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี.ซี.เอฟ.ฯ ไว้ในพระราชูปถัมภ์เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537 (มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ในประเทศไทย. 2554, เว็บไซต์)

วิสัยทัศน์

เด็กยากไร้ได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีพัฒนาการตามวัยและได้รับโอกาส ในการสร้างเสริม ศักยภาพ เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ “เก่ง ดี มีความสุข ” ครอบครัวของเด็ก ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น มี ส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองเด็กและส่งเสริมสิทธิเด็ก มีภาคีหลากหลายร่วมกันขับเคลื่อนงานพัฒนา เด็กและส่งเสริมสิทธิเด็ก

ภารกิจ

ส่งเสริมเด็กยากไร้ให้ได้รับการพัฒนาเพื่อสามารถปรับปรุงตนเองและเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มี บทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคมของตนได้อย่างยั่งยืนสร้างสรรค์สังคมที่มุ่งปกป้องคุ้มครองและส่งเสริม สิทธิเด็ก

เป้าหมายในการดำเนินงาน

พัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กที่ประสบปัญหาที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานให้ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เพิ่มโอกาสทางการศึกษาของเด็ก ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน พัฒนาศักยภาพของครอบครัวเด็กและชุมชน ให้สามารถดูแลและคุ้มครองเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังได้มีองค์กรช่วยเหลือเด็กหลายแห่งที่จัดสวัสดิการสังคมแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนเช่น

- มูลนิธิคุ้มครองเด็ก
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
- มูลนิธิปวีณา หงสกุล
- มูลนิธิสงเคราะห์เด็กของสภากาชาดไทย
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
- มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าในประเทศไทย
- มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก
- สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย

สำหรับการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้นจะเห็นได้ว่ามีรูปแบบ 4 ประการเช่นเดียวกับการจัดสวัสดิการครอบครัว คือ รูปแบบของการให้สวัสดิการแก่ครอบครัวที่เป็นเงิน (In Cash) เป็นสิ่งของ (In Kind) การรับเข้าอยู่สถานสงเคราะห์ (Institutional Care) และการบริการ ต่าง ๆ (In Services) เช่น การให้คำแนะนำ ปรึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามหลักการให้การช่วยเหลือแบบ สาธารณูปการ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตที่กิจกรรมหรือบริการที่จัดให้ นั้นจะมีความแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งยังมีความเกี่ยวโยงหรือเชื่อมโยง กันกับการจัดสวัสดิการครอบครัวในบทที่ 6 อีกด้วย

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. จงอธิบายความหมายและความแตกต่างของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” มาให้พอเข้าใจ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
2. ปัญหาที่น่าสนใจของเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันนี้มีอะไรบ้าง จงอภิปราย พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจเหล่านั้นนั้นมาพอเข้าใจ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
3. จงอธิบายถึงความสำคัญและแนวคิดที่สำคัญของการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน มาโดยละเอียด พร้อมยกตัวอย่างประกอบ
4. จงอธิบายถึงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยว่าเป็นอย่างไร มีองค์กรที่น่าสนใจอะไรบ้าง